

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО КОВЕЛЬСЬКЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПРИВАТНЕ
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ТУР"

«31» листопада 2025

м Ковель Ковельського району
Волинської області

На звернення Ковельського спеціалізованого лісогосподарського приватного акціонерного товариства "Тур" (далі – Ковельський СЛІАТ "Тур") № 118 від 24.10.2025 року, нами: завідувачем сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Михайлом ЛЕГКОБИТОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Русланом МАЦЕЛИКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антоном СТЕЛЬМАХОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, головним лісничим Ковельський СЛІАТ "Тур" Віктором ВОРОБ'ЄМ інженером охорони та захисту лісу Ковельський СЛІАТ "Тур" Сергієм ДЖАЛОЮ, та посадових осіб лісництв Ковельський СЛІАТ "Тур": помічника лісничого Підрізького лісництва Віталія ГРОМІКА, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Ковельський СЛІАТ "Тур", що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 , «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555, (далі – СПЛУ).

- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2024 року, станом на 01.01.2024 року по Ковельський СЛІАТ "Тур";
- У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;
- Лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістами філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" було проведене: 30-31.10.2025 року, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів;

Насадження обстежені на загальній площі – 52,3 гектара, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісогосподарство (урочище)	Номер насаду	Номер вибірки	Площа вибірки, га	Номер інвентару	Площа осередку		Коротка таксономічна характеристика насаджень відповідно до матеріалу лісогосподарського вибірки								Вид заподіяних шкоди	Причини призначення заходів	Орієнтовний часок лісової, що підлягає вирубуванню, м ² на 1 га	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження	
					за складом	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вис. росл.	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревосп. куб. метрів на 1 га	Категорія насадовості						
Підгірське	6	19	22,5		22,5	22,5	9СЗ1БП+ВЛЧ	62	0,75	2	19	24	280	4	ВСР	стовбурові шкідники, пожежа, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал бурелом	10	4	відпад	
Підгірське	6	23	2,4		2,4	2,4	9СЗ1ВЛЧ+ГЗ	72	0,75	1	23	32	345	4	ВСР	стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал, бурелом	15	4	відпад	
Підгірське	6	24	5,0		5,0	5,0	6СЗ(61)3СЗ(51)БП+ВЛЧ	61	0,70	1	22	30	275	4	ВСР	стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал, бурелом	10	4	відпад	
Підгірське	8	62	1,5		1,5	1,5	5СЗ5БП+ОС	62	0,60	2	19	26	185	4	ВСР	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка)	10	5	відпад	
Підгірське	41	1	1,1	(1)	0,9	0,9	10СЗ	46	0,70	1	18	24	260	3	ВСР	стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал, бурелом	10	4	відпад	
Підгірське	50	8	29,6	(1)	10,0	10,0	10СЗК	67	0,65	2	19	26	267	4	ВСР	коренева губка, стовбурові шкідники (великий та малий соснові лубоїди), вітровал, бурелом	10	4	відпад	
Підгірське	51	2	20,5	(1)	5,0	5,0	10СЗ	61	0,70	1	22	26	330	4	ВСР	стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал, бурелом	10	3	відпад	
Підгірське	51	6	26,3	(1)	5,0	5,0	10СЗ+БП	65	0,70	1	23	30	330	4	ВСР	стовбурові шкідники, (великий та малий соснові лубоїди, синя соснова златка), вітровал, бурелом	10	3	відпад	
Разом виявлено по підприємству:					52,3															
В тому числі:					52,3		відпад	слабка	середня	сильна										
Шкідники					40,8		відпад	слабка	середня	сильна										
стовбурові шкідники					40,8		40,8													
Хвороби					10,0		відпад	слабка	середня	сильна										
Березова губка							10,0													
Коренева губка					10,0		10,0													
Несправний осиковий трутовик																				
соснова губка																				
стовбурова гниль																				
Інші причини					1,5		відпад	слабка	середня	сильна										
вітровал, бурелом					1,5			1,5												
Захаращеність																				

Лісопатологічна характеристика:

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV – категорія стану) та сухостійних (VI – категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники – малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*) та синьою сосною златкою *Phaenops cyanea*. Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, якіносять ксилофаги з групи деструкторів – Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окоірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III – категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є частково пошкодженні в наслідок – стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території Ковельський СЛАТ "Тур", в 2025 році.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

У відповідності до пункту 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В соснових насадженнях виявлено діючі осередки кореневої губки (*Heterobasidion annosum*), спостерігається куртинний характер всихання (коренева губка визначена при базовому лісовпорядкуванні). Характерною ознакою ураження є ажурність крони, укорочення хвої, блідозелений відтінок, хвоя легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає, зменшується річний приріст. В подальшому насадження заселяються стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою, стовбуровим сосновим смолюхом). В насадженні поутворювались галявини від проведених раніше рубок.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина (Значна частина неліквідної деревини - Ос, Бп та Сз).

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Ковельський СЛАТ "Тур" на загальній площі – **52,3** гектара, зокрема:

– Підрізьке лісництво – 52,3 гектара;

Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах Ковельський СЛАТ "Тур", що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: вибіркові санітарні рубки на площі – **52,3** гектара.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

5. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників та стовбурових гнилей, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною Ковельський СЛАТ "Тур", та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства вони підлягають обов'язковій фіксації.

7. Державній лісовій охороні Ковельський СЛАТ "Тур" вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно з лісопатологічним журналом.

8. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

9. Спеціалістам Ковельський СЛАТ "Тур", при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

Акт складено в 3-ох примірниках:

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й Ковельський СЛАТ "Тур";
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

Акт підписали:

Завідувач сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

 Михайло ЛЕГКОБИТ

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

 Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст відділу мисливського
господарства, охорони та захисту лісів
Північно-Західного міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

 Антон СТЕЛЬМАХ

Головний спеціаліст відділу мисливського
господарства, охорони та захисту лісів
Північно-Західного міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

 Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Головний лісничий
Ковельський СЛАТ "Тур"

Віктор ВОРОБ'Й

Інженер охорони та захисту лісу
Ковельський СЛАТ "Тур"

Сергій ДЖАЛА

Помічник лісничого Підрізького лісництва

Віталій ГРОМІК

Велицька

В. Ковальчук